

Saksnummer Møtedato Styre
80/24 10.12.2024 Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

UiBs småfagsordning – utkast til avtale

Dokumenter i saken

1. Avtale om tilleggsfinansiering av småfag ved Det humanistiske fakultet.

Bakgrunn

Våren 2023 ga universitetsledelsen tydelige signaler om at de ville jobbe med grep for å kompensere for den strukturelle underfinansieringen av Det humanistiske fakultet. Tilliten til at universitetsledelsen ville omsette intensjoner til forpliktende universitetspolitikk, var avgjørende for at fakultetsstyret våren 2023 ikke vedtok enda større kutt i bemanningsplanen.¹

Universitetsledelsen har levert det de lovet. Våren 2024 vedtok Universitetsstyret innføring av en økonomisk støtteordning rettet mot fag som er for små til å være økonomisk bærekraftige i seg selv, men som er strategisk viktige for UiB.² Universitetsstyret vedtok samtidig kriteriene for hvilke fag som skulle omfattes av ordningen. Disse kriteriene omfatter både eksisterende fagstabs størrelse (fire eller færre fast ansatte i ordinære, delte stillinger) og studietilbudet (tilby eget bachelorprogram og med klar vei videre til master og doktorgrad).

Småfagsordningen ble ytterligere konkretisert og operasjonalisert høsten 2024. Universitetsstyret vedtok da at ordningen skal gjelde ni fag ved Det humanistiske fakultet. Det har senere blitt avklart at disse ni fagene er: fransk, italiensk, japansk, kinesisk, lingvistikk, norrønt, russisk, teatervitenskap og tysk.³ Universitetsstyret vedtok at støtten skal ha et omfang på to millioner per fag, og at ordningen skal trappes opp gradvis gjennom en innfasingsperiode på fire år.⁴ Det vil i praksis bety at fakultetet vil få en million ekstra inn i rammen i 2025, etterfulgt av ytterligere fem millioner i 2026, og nye seks millioner i henholdsvis 2027 og 2028.

Universitetsstyret og universitetsledelsen har konsekvent understreket at intensjonen bak denne ordningen er at UiB og HF skal kunne innfri sitt nasjonale ansvar for å ivareta humanistiske fag. De har vært tilsvarende tydelige på at ordningen skal komme hele fakultetet til gode. Universitetsledelsen har også gjort det klart at ordningen gjelder enkeltfag og ikke som en samlet pakke. I samtlige saksfremlegg til universitetsstyret blir det også fremhevet at ordningen ikke skal virke faglig sementerende for virksomheten ved HF, heller ikke når det gjelder studietilbudet.

Småfagsordningen vil være av helt avgjørende betydning for fakultetets økonomi i årene som kommer. Samtidig kommer ordningen med langsiktige forpliktelser. En slik forpliktelse er en bemanningsnorm på tre for fag omfattet av ordningen. Ordningen vil derfor tilsa oppbemanning for tre fag: italiensk, norrønt og teatervitenskap.

¹ Se styresak S 16/23, «Faglig bemanningsplan 2023-2025».

² Se universitetsstyresak 29/24 «[Inntektsfordeling ved Universitetet i Bergen](#)».

³ Se forslag til avtale mellom universitetsledelsen og fakultet datert 1. november 2024 som legges frem for styret for vurdering til styremøtet 10. desember 2024.

⁴ Se universitetsstyresak 74/24 «[Budsjett for Universitetet i Bergen 2025](#)».

Som fakultetets øverste organ, er det fakultetsstyret som har budsjettmyndighet og som forvalter fakultetets viktigste og mest langsiktige investeringer i form av faglig bemanningsplan. Forslaget til avtale legges derfor frem for styret for vurdering.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret støtter universitetsledelsens forslag til avtale om småfagsordningen, og ber dekan og fakultetsdirektør om å signere avtalen på vegner av Det humanistiske fakultet.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Avtale om tilleggsfinansiering av småfag ved Det humanistiske fakultet

1. Bakgrunn

Universitetet i Bergen (UiB) er et internasjonalt forskningsuniversitet med lange vitenskapelige tradisjoner og med nasjonalt ansvar for å forvalte og utvikle en stor bredde av fagdisipliner. UiBs store faglige bredde gir unike muligheter til mobilisering, fordypning og samarbeid på tvers av faggrensene og derfor er stor faglig bredde viktig, ikke bare for det enkelte fag, men for alle fagmiljøer ved UiB

Universitetsstyret vedtok i møte 02.05.24, [sak 29/24](#), å slutte seg til anbefalingene fra Inntektsfordelingsutvalget, herunder anbefaling om å opprette en ordning for småfag.

Universitetsledelsen har basert på dette vært i dialog med Det humanistiske fakultet for å kartlegge hvilke fag som faller inn under definisjonen i ordningen (se punkt 2.) og denne dialogen danner grunnlaget for avtalen om småfag.

I styremøte 24.10, sak [74/24](#), vedtok universitetsstyret å finansiere 9 småfag ved Det humanistiske fakultet i henhold til en finansiell opptrappingsplan (se punkt 4.).

Ordningen er innrettet slik at den ressursmessig ikke bare vil styrke småfagene, men gi fakultetet rammevilkår for å ivareta et viktig nasjonalt ansvar for de humanistiske fagene.

2. Definisjon av småfag

Et fag kan defineres som småfag hvis den gruppen av fast ansatte professorer og førsteamanuenser som underviser faget er på maksimalt fire ansatte. Fag som får støtte av småfagsordningen, skal ha en bemanningsnorm på minimum tre stillinger, i form av faste kombinerte stillinger.

Et småfag står ansvarlig for et bachelorprogram innenfor faget. Det skal også tilbys en tydelig vei til mastergrad og doktorgrad innenfor det samme faget.

Ordningen skal ikke stimulere til tilpasninger hos fakultetet som øker omfanget av småfag. Fag som etter at denne avtalen er inngått gjør tilpasninger for å tilfredsstille definisjonen faller derfor ikke inn under ordningen.

3. Oversikt over fag som inngår i ordningen

Med utgangspunkt i dialog mellom universitetsledelsen og fakultetsledelsen er det, med utgangspunkt i definisjonen i punkt 2., enighet om at følgende fag inngår i ordningen:

- Fransk
- Italiensk
- Japansk
- Kinesisk
- Norrøn filologi

- Russisk
- Tysk
- Teatervitenskap
- Lingvistikk

4. Finansiering av småfag

Universitetsstyret vedtok i sak 74/24 at fakultetet gis uttelling på 2 millioner kroner i basis for hvert småfag etter følgende finansieringsplan:

- 2025: 1 millioner kroner
- 2026: 5 millioner kroner
- 2027: 6 millioner kroner
- 2028: 6 millioner kroner

Midlene tilfaller fakultetet og skal bidra til at ingen av instituttene har en lavere bemanning enn minimumsnormen på 3 kombinerte stillinger per fag.

Hvis fakultetet eventuelt beslutter å legge ned noen av småfagene som er innberegnet i modellen, vil midler for det respektive faget tilbakeføres sentralnivået.

5. Håndtering av ordningen

Virkemidlet med en egen finansieringsordning for småfag har ikke som formål å sementere dagens fagtilbud ved fakultetet, men å sikre at så lenge et fagtilbud eksisterer skal det gis ressursmessige rammer som sikrer studieprogrammene faglig kvalitet og forskningsbasert utdanning.

Dette betyr at fakultetet står fritt til å gjøre faglige og strategiske vurderinger som kan medføre at studieprogrammer foreslås nedlagt og nye opprettet. Virkemiddelet for småfag skal bare sikre at disse vurderingene blir gjort utfra faglige og strategiske vurderinger og ikke utfra en ressursituasjon der fagene gradvis er så økonomisk utarmet over tid at de ikke lenger har vitenskapelig kapasitet til å gi et forsvarlig studietilbud.

6. Oppfølging av avtalen

Universitetsledelsen vil følge opp ordningen gjennom de ordinære dialogmøtene med fakultetet.

Bergen, 1. november 2024

Margareth Hagen
Rektor, UiB

Camilla Brautaset
Dekan, HF-fakultetet

Tore Tungodden
Universitetsdirektør, UiB

Kim Ove Hommen
Fakultetsdirektør, HF-fakultetet